

عنوان مقاله:

انحای نسبت اخلاق و دین و تعیین جایگاه موضع کانت در میان آنها

محل انتشار:

نخستین کنفرانس ملی مدیریت، اخلاق و کسب و کار (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 9

نویسنده:

حبیب اله کاظم خانی - استادیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

خلاصه مقاله:

چند و چون مناسبات دین و اخلاق، به مثابه دو عنصر موثر در حیات فردی و اجتماعی انسانها، همواره از دغدغه های ذهنی بسیاری از متفکران خاصه فیلسوفان دین و اخلاق و نیز متکلمان بوده و هست. مسلمان ایمانوئل کانت در عداد فیلسوفانی است که به لحاظ تاریخی یکی از برجستهترین نظریه ها را در این زمینه عرضه کرده است. نگارنده در نوشتار حاضر میکوشد جایگاه موضع کانت در میان نظریات ناظر بر روابط میان اخلاق و دین را مشخص و معین کند. برای این منظور، ابتدا عمده ترین نظریات مطرح در این باره را ذکر کرده، سپس با دخل و تصرفی اندک در آنها صورتبندی جدیدی پیشنهاد داده است و آنگاه موضع کانت را با آن تطبیق داده و به این نتیجه رسیده است که: تعیین و تشخیص موضع کانت به سبب تلقی و تفسیر جدیدی که وی از دین دارد و آن را از دین وحیانی و تاریخی تفکیک میکند، دشوار است و بایستی در تقریر موضع وی باید به این تلقی و تفکیک توجه نمود. با این حال، به اختصار میتوان گفت که مطابق صورت بندی پیشنهادی، اگر نسبت اخلاق کانتی را با دین وحیانی بسنجیم رابطه شان غیرتاریخی است، دوگانگی بینشان حاکم است، منشا واحدی ندارند و در صورت امکان ارایه تفسیر عقلانی از محتوای دین وحیانی امکان سازگاری کلی بینشان وجود دارد. ولی چنانچه اخلاق کانتی با دین عقل عملی سنجیده شود، رابطه شان غیرتاریخی و بینشان دوگانگی برقرار، و از حیث منشا مستقل از هم و نیز دین عقل عملی وابسته به اخلاق خواهد بود و این وابستگی از نوع عقل عملی است

کلمات کلیدی:

دین، اخلاق، کانت، دین عقل عملی، رابطه تاریخی و منطقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/918409>

